

Nielsen om den romerske hær som social og ideologisk integrationsfaktor i senrepublik og kejsertid. John T. Lauridsen giver en forsmag på en kommende afhandling om familien Marselis i »Krig, købmænd og kongemagt omkring enevældens indførelse i Danmark«, en studie i oprustning og sløje finanser. Preben Kaarsholm diskuterer imperialismen og anti-imperialismen i den engelske arbejderklasse og hos dens ideologer under Boerkrigen. Lammers, Borring Olesen og Niels Arne Sørensen behandler krigsbegejstring og -ledelse blandt soldater under og efter første verdenskrig, mens Kirsten Søholm tager sig af de tyske kvinders oplevelse af anden verdenskrig – ideologisk håndfast og ikke alt for overbevisende. Vil hun virkelig mene, at læsningen af nazipartiets dameblad, »Frauen-Warte« kunne betyde »en blokering af evnen til at forstå krigens virkelighed« (s. 140), når man stod midt i samme virkelighed og havde den lige over hovedet? Det er en flot konklusion af en fra årgang 1944.

Bidraget med de rigeste perspektiver er Henning Poulsens »Danmark i tysk krigsøkonomi«. Inspireret af den engelske historiker Alan S. Milward tager han fat på myter og realiteter omkring den tyske udbytning af de besatte lande i almindelighed og Danmark i særdeleshed. »Hvis vi sætter sagen lidt på spidsen, kan vi sige, at man holdt dansk industri kørende, for at den kunne forsyne landbruget med varer, som Tyskland derved slap for selv at producere« (s. 128). Værsgo at tygge på den!

Aage Trommer

Zur Geschichte und Problematik der deutsch-dänischen Beziehungen von der Wikingerzeit bis zur Gegenwart/Det dansk-tyske forholds historie og problemer fra vikingetiden til nutiden. Studien zur Internationalen Schulbuchforschung, Schriften des Georg-Eckert-Instituts 37. Braunschweig, 1984. 60 s., 4 DM.

Allerede kort tid efter 2. Verdenskrig påbegyndte danske og tyske historikere et samarbejde vedrørende den fælles historie, især med henblik på at rense skolebøgerne i de to lande for nationale fordomme. Dette tosprogede lille hæfte, der er tænkt som en vejledning til brug i historieundervisningen, er et resultat af dette samarbejde og rummer to tekster. Den første dækker tiden frem til 1920 og er udarbejdet allerede i 1952; den anden om perioden efter 1920 stammer fra 1983. Disse to vejledninger udgør, hvad man kunne betegne som en »mindste fællesnævner« for behandlingen af det dansk-tyske forhold siden vikingetiden. Begge tekster er trods det meget begrænsede sidetal beundringsværdigt klare og informative. Ingen historielærere, som måtte have til hensigt at delagtiggøre sine elever i det konfliktfyldte forhold mellem disse to nabostater, bør undlade først at læse disse vejledninger igennem. En fejl er det, at man har valgt blot at genoptrykke teksten fra 1952 i stedet for at føre den à jour. Mens vejledningen for tiden efter 1920 således har kunnet tage hensyn til de seneste forskningsresultater – hvilket spores – virker den ældre tekst på visse punkter (især for vikingetiden og middelalderen) en smule støvet. Dette er ikke mindre beklageligt i betragtning af, at videnskabelige forskningsresultater i forvejen har svært ved at trænge igennem i den populære litteratur og især i skolebøger.

Carsten Mogensen